

Motion till riksdagen 2023/24:1013

av **Aylin Nouri (S)**

Psykisk misshandel som ny brottsrubricering

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny brottsrubricering som kriminaliserar psykisk misshandel och kontrollerande beteenden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har, i enlighet med Tidöavtalet, valt att följa det socialdemokratiska initiativet om att kriminalisera kontrollerande beteenden. Trots att utredningen ”Straffansvar för psykiskt våld” (Ds 2022:18) lämnades till regeringen i mitten av 2022 har ännu inga lagförslag inkommit till riksdagens bord. Det är dags att Sverige inför en ny brottsrubricering i form av psykisk misshandel, för att kriminalisera kontrollerande beteenden.

I internationell jämförelse har Sverige kommit långt i såväl arbetet med efterlevnaden av de mänskliga fri- och rättigheterna som den enskildes tilltro till rättsväsendet. Samtidigt pågår varje dag ett oacceptabelt könsförtryck, inte minst i form av våld i nära relationer, som samhället måste ta krafttag emot.

Mäns våld mot kvinnor sker ofta i nära relationer och inleds många gånger av starka kontrollerande beteenden och psykisk misshandel, för att övergå till fysisk misshandel. Kontrollerande beteenden förekommer också i andra former, till exempel inom religiösa sektorer där människor drivs till underkastelse genom psykisk nedbrytning eller i form av hedersförtryck. Det råder dock luckor i lagstiftningen när det kommer till psykisk misshandel. Att psykiskt kontrollera en annan person på ett sätt som resulterar i stort lidande för den utsatta har inte varit straffbart i tillräcklig omfattning och det leder till förödande konsekvenser.

Här behövs ändring, och förebilder finns. I Storbritannien finns sedan några år tillbaka lagstiftning som innebär att det är olagligt att psykiskt kontrollera en annan

persons beteende som en har en nära relation till – om det får allvarliga konsekvenser i personens liv. I sak kan denna kontroll av en annan person handla om att offret på olika sätt hotas, kränks, kontrolleras eller isoleras från omgivningen. Storbritanniens unika lagstiftning möjliggör ett förstärkt arbete mot psykisk misshandel i samhället i stort, men innebär också förstärkningar i arbetet mot våld i nära relationer, som ofta innebär en kombination av psykisk och fysisk misshandel. Det nya lagpaketet har inte minst välkomnats av brittiska kvinnorrättsorganisationer.

I Sverige saknas motsvarande lagstiftning. I dagsläget är psykisk misshandel straffbart om en tydlig medicinsk effekt går att påvisa.

Graden av angelägenhet i lagförstärkningen är att våld i nära relationer ökar i Sverige. Att göra det enklare att med lagstiftning komma åt den som systematiskt trycker ner och kontrollerar andra – med allvarliga konsekvenser för den drabbade som följd – är därför också ett steg på vägen till ett mer jämställt samhälle.

Med det brittiska exemplet som förebild bör lagstiftningen i Sverige förstärkas för att kriminalisera kontrollerande beteenden och psykisk misshandel. Den som upprepat utsätter en annan person för nedvärderande, förödmjukande eller kränkande behandling bör dömas för psykisk misshandel.

Hela vårt samhälle måste kraftsamla emot våld i alla dess former och säkerställa individens fri- och rättigheter.

Aylin Nouri (S)